

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут економічний

Кафедра менеджменту та маркетингу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 34. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства

Освітня програма Менеджмент організацій і адміністрування

Спеціальність 073 Менеджмент

Галузь знань 07 Управління і адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	ЗЕД підприємства
Викладач (-і)	к.е.н., доц. Мацола С.М.
Контактний телефон викладача	+38(095)716 72 49
E-mail викладача	solomiia.matsola@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=98&id_cou=1001
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<i>Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД)</i> господарюючих суб'єктів України набуває особливого значення у сучасних умовах. Тому висококваліфіковані менеджери ЗЕД повинні мати знання і навички для роботи на міжнародному ринку для успішного здійснення ЗЕД. Вивчення курсу "Зовнішньоекономічна діяльність підприємства" забезпечує потреби підприємств та організацій щодо фахівців, які можуть здійснювати виробничу, валютно-фінансову, торговельно-економічну діяльність на зовнішньому ринку. Цей курс дозволяє дати необхідні знання для майбутніх фахівців, які беруть участь у створенні експортного потенціалу підприємств. «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» є нормативною дисципліною і засвоєння основних тем курсу спрямовані на формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок стосовно прийняття управлінських рішень щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності, її ефективності та особливостей правового регулювання, а також набуття практичних вмінь у вирішенні певного кола економічних проблем, що постають перед вітчизняними підприємствами на зовнішніх ринках; розвиток у студента здібностей до діагностики проблем, пов'язаних зі здійсненням зовнішньоекономічної діяльності та їх вирішення.	
3. Мета та цілі курсу	
<i>Метою</i> викладання дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» є засвоєння теоретичних основ зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД); набуття системних знань і навичок щодо забезпечення економічної ефективності ЗЕД підприємств в різних сферах діяльності. <i>Основні цілі</i> у процесі викладання дисципліни спрямовані на розуміння суттєвості та специфіки механізму функціонування зовнішньоекономічної діяльності в Україні на сучасному етапі, вивчення нормативної бази щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств, вміння аналізувати і оцінювати тенденції, доцільність у визначенні головних напрямків зовнішньоекономічної діяльності для підприємств різних форм власності, що є суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, дослідження специфіки запровадження різних форм виходу на зовнішні ринки, вивчення основних процедур щодо укладання зовнішньоекономічних контрактів, вміння оцінювати і робити відповідні висновки щодо визначення ефективності укладених угод, зовнішньоекономічної діяльності підприємства в цілому.	
4. Результати навчання (компетентності)	
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук. ЗК14. Здатність працювати у міжнародному контексті. СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації. СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.	

СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту

СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

ПРН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН7. Виявляти навички організаційного проектування.

ПРН8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

ПРН10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

ПРН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу - 180 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	28
семінарські	32
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6	073 Менеджмент	третій	нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Літерат ура	Завдання, год	Вага оцінк и	Термін виконання
------------	------------------	----------------	---------------	--------------------	---------------------

Змістовий модуль 1.

Теоретичні основи зовнішньоекономічної діяльності

Тема 1. Суть, види, принципи та методи управління зовнішньоекономічною діяльністю.	Лекція, Семінарське заняття	[1,2,3,6]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Загальна характеристика й основні напрямки розвитку ЗЕД в Україні	Лекція, Семінарське заняття	[1,2,3,7,9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності	Лекція, Семінарське заняття	[3,4,5,7,8]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття,	5 балів	До наступного заняття за розкладом

			пройти тестування		
Тема 4. Митно-тарифна система регулювання експортно-імпортних операцій	Лекція, Семінарське заняття	[1-5,16,17,20,21]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Загальнодержавні податки у сфері зовнішньоекономічної діяльності	Лекція, Семінарське заняття	[1-10]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Нетарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності	Лекція, Семінарське заняття	[1-6, 20,24]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	Лекція, Семінарське заняття	[5-10]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Змістовий модуль 2. <u>Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємствах</u>					
Тема 8. Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємствах	Лекція, Семінарське заняття	[1,2,4,6,9,14]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 9. Форми та стратегії виходу підприємств на зовнішні ринки	Лекція, Семінарське заняття	[12,4,6,9,15]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 10. Пошук іноземних Та підготовка до укладання зовнішньоекономічних контрактів	Лекція, Семінарське заняття	[3,5,6,7,9,10]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Тема 11. Зовнішньоекономічні контракти: види, структура.	Лекція, Семінарське заняття	[1,3,4,5 8,10]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 12. Ціноутворення та платежі в зовнішньоекономічній діяльності підприємств.	Лекція, Семінарське заняття	[1,3,4,5 ,7,8,15]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 13. Захист зовнішньоекономічних операцій. Страхування зовнішньоекономічного ризику	Лекція, Семінарське заняття	[1,4,6,8 9,10,19]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 14. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств	Лекція, Семінарське заняття	[1- 10,13, 14]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	100 бальна– 50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.				
Індивідуальна робота	Індивідуальна робота спрямована на вдосконалення навичок самостійної роботи із закріпленням тих знань, які були отримані під час його викладання. Мета роботи – сприяти закріпленню знань студентів в процесі дослідження, аналізу та узагальнення результатів вивчення основних тем даної дисципліни.				

	Індивідуальна робота полягає в тому, що кожен студент повинен самостійно скласти контракт на поставку чи купівлю товарів з зарубіжним контрагентом, спираючись на структуру типового контракту, з описом власних умов поставки товарів. Студент повинен самостійно визначити та обґрунтувати усі типові умови контакту. Завдання для індивідуальної роботи студенти отримують на початку семестру та представляють його за 2 тижні до закінчення семестру. Індивідуальна робота оцінюється у 10 балів (max)
Семінарські заняття	Семінарське заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання.. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни Під час семінарських занять студенти усно доповідають на обрані питання, дають відповіді на додаткові питання викладача, доповнюють один одного за різними питаннями семінарського заняття, приймають участь в обговоренні практичних питань, вирішують ситуаційні вправи, проходять тестування, використовують сучасні інтерактивні методи отримання знань. Така форма надає студенту можливість отримати максимум 30 балів протягом семестру
Самостійна робота	Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від аудиторних навчальних занять час. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів, регламентується робочим навчальним планом і складає відповідно 120 год.. Самостійна робота передбачає опрацювання навчальної, наукової та довідкової літератури. Рекомендованим елементом цієї роботи студентів є ведення записів (допускається й електронний варіант або презентація). Такий підхід сприяє кращому засвоєнню фактичного матеріалу, дає можливість зберегти його в зручному для використання вигляді. Рівень виконання студентом самостійної роботи враховується при виставленні підсумкової оцінки за змістовими модулями навчальної дисципліни та оцінюється в 10 балів (max)
Умови допуску до підсумкового контролю	– оцінка за відповіді та тестування під час аудиторних занять (30 балів); – оцінка за індивідуальну роботу (10 балів); – оцінка за самостійну роботу (10 балів).
7. Політика курсу	
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень,	

відомостей;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

8. Рекомендована література

Законодавча база

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»: від 16.04.1991, ВВР, 1991, № 956-ХІІ, ст. 1 / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 1991.

2. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті: Закон України, 23.09.94 № 185/94- ВР, зі змінами і доповненнями

3. Про інвестиційну діяльність: Закон України, 18.09.91 № 1560-ХІІ, зі змінами і доповненнями. 4.Щодо врегулювання питання документообігу при здійсненні операцій з зовнішньоекономічної діяльності в частині підтвердження права підприємства на отримання експортного відшкодування ПДВ: Лист ДПА України, 29.06.2007 №273/4/16-1110.

5. Щодо здійснення розрахунків в іноземній валюті: Лист Національного банку України, 12.03.2002 № 13-111/ 948-1807. 7. Щодо митно-тарифного регулювання: Лист Держмитслужби України, 27.06.2008 № 3/14- 3227-ЕП.

6. Щодо порядку укладення договорів (контрактів) суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, до яких застосовано спеціальну санкцію -режим індивідуального ліцензування: Лист Мінекономіки, європ. інтеграції. 09.01.2002 №49-21/39.

7. Щодо роз'яснень про укладення зовнішньоекономічних договорів: Лист Мін'юсту України, 17.07.2008 №21-41-864.

8. Про затвердження Програми розвитку інвестиційної діяльності на 2010-2020 роки: Постанова Кабінету Міністрів України, 28.12.2010 № 1801.

9. Про організацію та проведення міжнародних торгів (тендерів) у сфері державних закупівель товарів (робіт, послуг) іноземного походження: Постанова Кабінету Міністрів України, 28.06.07 №694.

Література

1. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства / С. Є. Хрупович. – Тернопіль, 2017. – 137 с.
2. Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон [монографія]. / Ю. Г. Козак, Н. В. Притула, О. А. Єрмакова та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 240 с.
3. Шкурупій О.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посібник. / О. В. Шкурупій, В. В. Гончаренко, І. А. Артеменко, А. А. Пожар, І. О. Пінчук, Ю.Ф. Строчишин. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.
4. Чернишова Л. О. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: практикум: навч. посібник / Л.О. Чернишова, В.О. Козуб, Л.Л. Носач та ін. – Харків: Форт, 2017. – 238с.
5. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [текст] навчальний посібник / Н.
6. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [Текст] : навчальний посібник / за заг. ред. д.є.н. Ю.Є. Петруні. – Дніпропетровськ : Університет митної справи та фінансів, 2015. – 331 с.
7. Вернюк Н.О., Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник. / Н.О. Вернюк. Л.В. Клименко, І.М. Новак Умань: Видавець «Сочінський», 2012. – 322 с.
8. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Зовнішньоекономічна діяльність-3 : навч. посібн. / За ред. д.є.н., проф. І. І. Дахна. К. : Центр учбової літератури, 2018. 356 с
9. Новак В. О., Мостенська Т. Л., Луцький М. Г., Гуріна Г. С., Ільєнко О. В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : підручник. Київ : Кондор, 2013. 495 с.

10. Тюріна Н.М., Карвацка Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 408 с. Зовнішньоекономічний менеджмент : навч. посібник / І. І. Дахно, Г. В. Бабіч, В. М. Барановська та ін.; за ред. І. І. Дахна. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 568 с
11. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник за заг. ред. д.е.н. Ю.Є. Петруні. Дніпропетровськ: Університет митної справи та фінансів, 2015
12. Ганін В. І., Борох С. В. Стратегічні аспекти управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства. Економічний аналіз. Тернопіль, 2018. Том 28. № 3. С. 162-169.
13. Вівчар О.І. Основні аспекти підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств / Оксана Вівчар // Галицький економічний вісник. — 2015. — № 2. — С. 24—30.
14. Маталка С. М. Управління ефективністю зовнішньоекономічної діяльності підприємств : монографія / С. М. Маталка. — Луганськ : Ноулідж. — 2014. — с. 210.
15. Щербак В.Г., Лозенко А.П. Проблеми проникнення вітчизняних підприємств на зовнішні ринки // Фінанси України. — 2015. — № 4. — С. 58—61.
16. Гуцул І. Митна політика та її вплив на зовнішньоекономічну діяльність / Інна Гуцул. // Світ фінансів. — 2016. — №2. — С. 67–74.
17. Голинський Ю. О. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності та його удосконалення / Ю. О. Голинський, А. В. Павелчак. // «Молодий вчений». — 2018. — С. 749–752.
18. Хапатнюковський М., Головачова О. Протидія глобальним дисбалансам у сфері зовнішньої торгівлі України. Економіко-правова парадигма розвитку сучасного суспільства. 2016. № 1.
19. Сисюк С.В. Оцінка та страхування ризиків у зовнішньоекономічній діяльності: обліковий аспект / С.В. Сисюк // Вісник ЖДТУ. — 2015. — № 2 (72). — С. 86–90.
20. Пугачевська К.С. Імпортозалежність та тарифне регулювання імпорту в Україні. Наук. вісн. Мукачів. держ. ун-ту. Серія «Економіка». 2016. Вип. 1(5). С. 56.
21. ЄС-Україна: поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі. URL: http://eeas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/virtual_library/dcfta_guid_ebook_web.pdf.
22. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 30.11.2015. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011
23. Технічне регулювання в ЄС. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/Ukraine+-+EU+export-import+helpdesk+/Non-tariff+regulation/Technical+Regulation>
24. Гармонізація технічного регулювання, стандартів та оцінки відповідності, угода про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів. URL: http://www.ier.com.ua/ua/Ukraine_EU_project/materials/AA_title_4/barriers/harmonization
25. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
26. Офіційний сайт Державної підтримки українського експорту URL: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/zakon_kr_perebuv/
27. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: www.wto.org